

WILHELM GÁBOR

A hazai múzeumantropológia születése

A rendszerváltás időszakának egyik meghatározó eseménye volt a hazai kulturális antropológia tekintetében az úgynevezett *BUKSZ* vita, mely egymással szembeállította a magyar hagyományos néprajzot és az angolszász hatterű antropológiát mint paradigmákat. A műfajában is új vita egyben a hazai kutatók, intézményvezetőket is egyfajta álláspontra készítette. A vita időben egybeesett a hazai antropológiai intézményrendszer létrejöttével, kialakulásával, illetve a néprajzi (tanszéki, kutatói, múzeumi) intézmények kisebb-nagyobb mértékű átalakulásával. Az előadásban igyekszem egy sajátos nézőpontból megvizsgálni e korszak folyamatait, mely végül a hazai múzeumantropológia kialakulásához is vezetett, melynek két mérföldköveként a Néprajzi Múzeum gyűjteménytörténetét feldolgozó „zöld könyvre” és az Időképek kiállítást lehet megnevezni. Az idáig vezető utat azonban több kisebb, kevésbé látványos esemény szegélyezte. Ezeket próbálom feleleveníteni és összefüggéseikben megvilágítani. Abból indulok ki, hogy az ilyen jellegű történések hátterében sok, egymással időnként látszólag távolról kapcsolódó, gyakran eltérő típusú esemény, illetve szereplő áll. Azaz jóval kevésbé paradigma szintű álláspontok, változások mozgatják e tudományos terület életét, hanem különböző résztvevők összetett, sok esetben mikro szintű kapcsolatai és egymásra hatásai, valamint tematikus, módszertani, elméleti változások. Az előadás konkrétan a Fiala Néprajzkutatók Konferenciájának megjelenését, szerveződését, hatásait követi. Amellett érvelek majd, hogy nem kis mértékben e sorozat vezetett a maga sajátos módján a Néprajzi Múzeum jelentős változásához, a gyűjtemény középpontba állításához, illetve az antropológiai megközelítések muzeológiai meghonosításához. Úgy gondolom, hogy e folyamat tanulságai a jövőre nézve is kamatoztathatók: nem paradigmaváltásokra kell várni, hanem a különböző szintű hálózatokban rejlő lehetőségeket érdemes kihasználni.